

dat V. H. zich tot hem voelde aangetrokken. Hij was een karakterteekenaar en zedenschilder, bovendien humorist en caricaturist, alle welke eigenschappen ook bij V. H. aanwezig zijn. Wij hebben zulk een overvloed van uitstekende schilders dat wij daardoor onbillijk worden jegens hen, die niet op de bovenste sport van de ladder staan. Daarom is het nuttig dat een man als V. H. ons in herinnering heeft gebracht welk een geestig en oorspronkelijk kunstenaar wij in Cornelis Troost bezitten.

Onder den titel van „schetsen met de pen” heeft hij een aantal verhalen en beschouwingen in drie kleine deelen uitgegeven, waarvan het eerste zijn letterkundige bijdragen in de Studenten-Almanakken bevat. Het meest belangrijke is het verhaal van „Het huis met de Hoofden op de Hoogewoerd te Leiden,” omdat het als een persifflage der eenzijdig realistische richting van onzen tijd kan beschouwd worden. Men denkt bij de lezing dezer novelle, die hij, bij haar eerste verschijning, met rooden inkt liet drukken, onwillekeurig aan het „sprekend menschenhoofd,” zoo als dit eenige jaren geleden op de kermissen vertoond werd. Men oordeele zelf. Een student in de medicijnen heeft heimelijk in den nacht het hoofd afgehouden van een misdadiger, die op het schavot was ter dood gebracht en dit naar zijn kamer medegenomen. Door helsche middelen weet hij het verloren bewustzijn in dit lichaamsdeel weder te wekken, waarvan hij gebruikt maakt, om aan zijn slachtoffer allerlei antwoorden omtrent de aandoeningen en gewaarwordingen na het aardsche leven te ontlokken. Door zijn hospita bespied en verraden wordt hij in zijn bedrijf door de politie gestoord. Hij had inmiddels genoeg gegevens verzameld, om daarover een geleerde verhandeling te kunnen schrijven, waaraan door sommigen wetenschappelijke waarde werd toegekend, maar die door anderen als kwakzalverij werd geminacht. In het tweede deel trekken vooral de opstellen over Ary Scheffer en Wiertz, die hij in hunne ateliers bezocht, de aandacht, wier uiteenlopende gaven door hem zeer gewaardeerd werden. Het derde deel verkrijgt beteekenis door de „Londensche schetsen” en door zijn beschouwingen over „Volk en Kunst”. Het eerstgenoemde artikel is belangrijk omdat hij, naar aanleiding eener tentoonstelling van schilderijen, zijn denkbeelden over verschillende schilders uitspreekt. Het is begrijpelijk dat iemand, zoo als hij, die als een zijner stelregels verkondigt: „alle schilderwerk is gedachtewerk” zich meer aangetrokken gevoelt tot de werken van een Gallait, dan tot die van vele andere meesters. Daarentegen wijdt hij aan Israëls, naar aanleiding van zijn „Schipbreukeling”, woorden van bewondering en waardeering. Een schilderij moet, volgens hem, een blijvenden indruk achterlaten en aandoeningen opwekken, hetgeen onmogelijk is, indien daaraan geen gedachte ten grondslag ligt. Hij treedt in een vergelijking van Hogarth en Molière, in zooverre beiden met de verschillende hulpmiddelen, die hunne kunst aanbod, de menschelijke karakters hebben doorground en hunne ondeugden en gebreken naar verdienste hebben gehegeld. In zijn artikelen over „Volk en Kunst” wordt de oprichting van een nationaal museum bepleit met een volkszaal en een historische zaal. In de eerste zullen de portretten